

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium sv. Moniky, Prešov
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania v Gymnázium sv. Moniky v Prešove zlepšením čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011W807
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub pre prírodovednú gramotnosť
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	04.04.2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium sv. Moniky
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Mária Kamenská
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.gymonika.sk

11. Manažérske zhrnutie:

krátka anotácia: Počas tohto stretnutia sa členovia pedagogického klubu pre prírodovednú gramotnosť sústredili na hľadanie možností ako využiť nimi vnímané pozitíva zážitkového učenia v predmete fyzika s jej prienikom do ostatných prírodovedných predmetov. Rozoberali teoretické východiská, pripomenuli si základné princípy, ktoré túto formu charakterizujú, hľadali pozitívne, motivačné znaky pri možnom implementovaní do tejto oblasti vzdelávania a to nielen v škole, ale aj v mimoškolskom vyučovaní. Svoje názory a skúsenosti si vymieňali a tak sa navzájom učili ako tento didaktický prvok použiť pri zvyšovaní prírodovednej gramotnosti aj u našich žiakov.

klúčové slová: zážitková pedagogika, Kolbov cyklus učenia, učebné štýly

- **Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:**

V úvode sa členovia pedagogického klubu pre prírodovednú gramotnosť vyjadrili bez ohľadu na to, či sa tejto problematike venujú, či sa s ňou vo svojom profesionálnom živote stretli alebo ju nepoznajú, ako jej rozumejú, čo si pod ňou predstavujú. Už v tomto bode sa ukázala rozdielnosť, ale aj názorová zhoda na tento didaktický prostriedok. Po krátkej diskusii však môžeme konštatovať, že asi medzi najčastejšie tvrdenie patrilo konštatovanie, že zážitkové učenie je tým lepšie, čím silnejší dojem, zážitok zostáva u žiakov.

Zážitková pedagogika je pedagogický smer, ktorý využíva zážitky z aktivity k tomu, aby sa človek niečo naučil – o sebe, o skupine, o svete...vo fyzike o prírode. Teda zážitok znamená oveľa viac, než iba spestrenie vyučovania, show. Nie je preto cieľom sám o sebe – je prostriedkom pre učenie, istým zbieraním, triedením, prehodnocovaním dát, informácií pre nasledujúcu prácu s nimi.

V zážitkovej pedagogike ide predovšetkým o výchovu a proces učenia, v ktorom sa jednoznačne vyzdvihuje rozvoj a rast osobnosti. V celom procese je zdôrazňovaná emočná pôsobivosť celého procesu učenia sa. Autentická skúsenosť pozitívne ovplyvňuje postoje, hodnoty, orientáciu, zmysly a správanie jedinca a skupiny žiakov, ale aj učiteľov.

Očakávaný prínos zážitkového učenia z pohľadu žiaka:

- každý žiak má príležitosť niečo zažiť,
- nadobudnutie skúseností a ich reflexie,
- aktivizovanie svojho osobnostného rozvoja,
- iným spôsobom preberané učiva,
- inak budovaný vzťah k učeniu sa pre seba a pre život,
- lepšie zapamätanie aktivity skrz emócie.

Očakávaný prínos zážitkového učenia z pohľadu učiteľa:

- učiteľ je sprievodcom počas vlastnej aktivity žiaka,
- podporuje každého žiaka, oceňuje jeho pokrok, upozorňuje na chyby,
- ponúka im dostatočný časový priestor na sebarealizáciu,
- je garantom metód, nie pravdy (v zmysle poznania učiva),
- podpora hľadania iných metód pri učení sa,
- sebareflexia, priznanie si možných zlyhaní, omylov.

V ďalšej časti sa členom klubu vyčlenil vhodný čas na oboznámenie sa s procesom učenia sa pri zážitkovom učení podľa Kolba. Po hľadaní informácií na internete a osobných skúsenostiach konštatujeme, že Kolbov cyklus je často krát používaný ako základ pre

pochopenie procesu učenia sa zážitkovou formou. Kolbov cyklus učenia delí proces učenia sa do štyroch častí: zážitok, ohliadnutie sa, zovšeobecnenie a aplikácia. Konkrétne názvy fáz sa u rôznych autorov líšia, ale ich význam je chápaný rovnako.

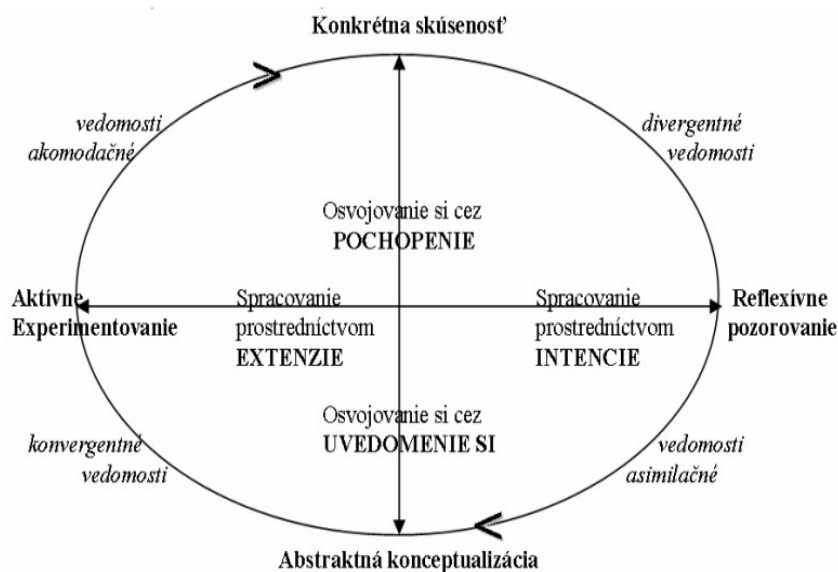
Zážitky prichádzajú tak cez prirodzené (bežné) činnosti v živote, tak cez organizované aktivity napríklad v škole. Každá aktivita u žiaka vzbudzuje rozmanité myšlienky a pocity. Väčšinu podnetov, ktoré k žiakovi prichádzajú skrze okolie a skrze neho samotného, v ruchu života nestihne spracovať. Ak sa chce prostredníctvom zážitkov niečo naučiť, je veľmi žiaduce sa im ďalej venovať. Preto prichádza ohliadnutie sa za aktivitou, pri ktorom má žiak priestor pripomenúť si, čo sa pri aktivite stalo a ako to na neho pôsobilo. Nasleduje fáza zovšeobecnenia, kedy sa žiak pozrie na konkrétny zážitok z nadhľadu, zhodnotí svoje konanie. Môže objaviť niečo všeobecnejšie, vzorec, ktorý sa v jeho správaní opakuje. Nastáva príležitosť pre to, aby si rozmyslel, čo nabudúce chce urobiť inak. Vytvorí svoj plán, ako sa správať, keď sa nabudúce bude vyskytovať v podobnej situácii – dokáže konkrétne aplikovať novo nadobudnuté poznatky.

Učenie sa je proces. Po uplynutí všetkých štyroch fáz nasleduje ďalší zážitok, do ktorého vstupuje už trochu iný žiak. Bude konať rovnako? Zmenil sa? Naučil sa niečo? Cyklus začína nanovo. Kolbov cyklus býva kreslený buď do kružnice, alebo do špirály, a tá poukazuje na to, že proces učenia nie je ukončený, ale že sa človek neustále učí novému a vstupuje do nového zážitku už s rozšírenými skúsenosťami. Cyklus učenia ukazuje, že získané poznatky a skúsenosti žiak ďalej využíva, vracia sa k nim a pracuje s nimi pri získavaní nových skúseností. Vidíme tu dynamický prístup k informáciám, ktorý je v kontraste voči tradičnému lineárnemu modelu výučby. Pri ňom učiteľ odovzdáva žiakom stále nové informácie, ku ktorým sa vracia minimálne. Tento protiklad voči lineárnemu modelu je asi tým najdôležitejším v Kolbovom cykle učenia. Ak je tento cyklus učiteľovi známy, tak mu to určite môže pomôcť pri práci so žiakmi.

Ak je schopný a ochotný viesť žiakov k tomu, aby si zážitky spracovali a niečo si z nich odniesli, tak ich už motivuje k učeniu sa. Na organizovanej reflexii teda vidíme ako je dôležité to, že žiaci majú zaistený dostatok priestoru pre vstrebanie toho, čo sa stalo, ohliadnuť sa späť. Majú priestor sa zastaviť, nechať na seba zážitok pôsobiť, zdieľať svoje postrehy s ostatnými, vysloviť nahlas a uvedomiť si, čo pre nich konkrétne bolo významné. Nie každý je zvyknutý vo svojom každodennom živote venovať čas ohliadnutiu sa za uplynulými aktivitami, niekedy to ani kvôli okolnostiam nie je možné. Tento modifikovaný

spôsob reflexie vlastnej práce častokrát chýba učiteľom a aj žiakom, keďže ho nemajú možnosť zažiť ani v škole a ani mimo nej.

Konkrétny zážitok a abstraktné zovšeobecnenie sú dva prístupy k tomu, ako zážitok uchopiť. Hovoria o tom, ako človek zážitok vníma, ako prijíma informácie. Na druhej strane pozorovanie a aktívne experimentovanie popisujú, ako na zážitok človek zareaguje, ako ho interpretuje alebo čo urobí. Podľa Kolba súvisí reflektívna – aktívna dimenzia s Jungovou introverziou - extraverziou a dimenzia konkrétna - abstraktná s cítením – myslením uvádzaným v typológii osobnosti podľa MBTI (Myers-Briggs Type Indicator).

Preferovaním konkrétnej modality pri prijímaní informácií a pri ich následnom spracovávaní v Kolbovom cykle skúsenostného učenia sa dochádza k vytvoreniu štyroch základných učebných štýlov: typ štýlu učenia sa akomodátor, divergátor, konvergátor a asimilátor.

Poznať a takto vnímať každého žiaka je z pohľadu pedagogickej praxe náročné a nie vždy a ľahko pozorateľné. Aj to sa potom ukazuje ako jeden z faktorov, ktorý môže meniť v oblasti prírodovednej gramotnosti učenie sa žiakov na nezáživné, ťažko uchopiteľné, zrozumiteľné, dostupné, lákavé a zmysluplné.

Učebný štýl každého žiaka je závislý na mnohých faktoroch, môže sa v priebehu života aj meniť - dôležitá je osobnosť človeka, ale i vzdelanie, ktorým jedinec prešiel, jeho pracovná

kariéra, súčasné pracovné úlohy alebo kompetencie, ktoré sú mu vlastné a ktoré vo svojej práci využíva. A naopak, napríklad výber školy alebo práce môže byť ovplyvnený učebným štýlom, ktorý je žiakovi v tej dobe najbližší.

Štýl	Divergentný	Asimilujúci	Konvergentný	Akomodujúci
osobnosť	introvertné cítienie	introvertná intuícia	extrovertné myslenie	extrovertné zmysly
vzdelanie	humanitné, história, psychológia	matematika, prírodné vedy	inžinierstvo, medicína	učiteľstvo, ošetrovatel'stvo
kariéra	sociálne služby, humanitné odbory	veda, výskum	inžinierstvo, medicína, technika	sociálne služby, učiteľstvo, obchod
úlohy	práca s ľuďmi	informácie	technická práca	vedúce pozície
kompetencie	vzťahy, komunikácia, zmyslupnosť	zber dát, analýza dát, hypotézy	technické riešenie problémov, analýza, stanovenie cieľov	vedenie ľudí, rozhodovanie, akčnosť

Väčšina žiakov, ako sa ďalej členovia klubu zhodli, dokáže používať viacero učebných štýlov. Poznanie štýlu žiaka nemá byť akýmsi zaškatuľkovaním, ale pomocou každému na ceste pri poznávaní seba samého, pri plnom rešpektovaní jedinečnosti každého žiaka, a toho, akým spôsobom sa učí, v akej fáze učebného procesu sa cíti najlepšie.

12. Závěry a odporúčania:

Metóda zážitkového učenia oproti tradičnému vzdelávaniu ponúka viaceré výhody. Vyžaduje vysoký nadhľad učiteľa nad učivom, kreativitu pri výbere vhodnej aktivity pri dosahovaní stanovených cieľov, dostatočnú flexibilitu a prispôsobivosť v počas aktivity – tým, že je priestor z veľkej časti ponechaný žiakom, nedá sa všetko dopredu naplánovať a pripraviť sa na každú situáciu, a to vo väčšej miere, než ako sa pri výklade učiteľ obáva ťažkých otázok.

Ak chceme zážitkovú pedagogiku využívať v školstve, musíme mať jasno v tom, aká látka je dôležitá – nejde tu o metódu, ktorej použitie by viedlo k tomu, že žiaci budú poznať čo najväčší objem vedomostí. Učenie sa pomocou zážitkovej pedagogiky si vyžaduje čas. Je na našom kolektíve, ako si budeme vedieť pri príprave rôznych foriem zážitkového učenia navzájom pomôcť, nechávať sa navzájom inšpirovať odskúšanými a fungujúcimi formami tohto vzdelávania žiakov.

Zhrnutie a odporúčanie pre učiteľa:

- učiteľ ide do úzadia,
- pripravuje podnetné prostredie pre žiaka – aj mimo školy,
- prežíva so žiakmi ich emócie,
- stanovuje pravidlá a hranice – láskavá autorita,
- nezosmiešňuje žiaka, je trpezlivý, žiaka podporuje,
- neobjavuje namiesto žiaka poznatky, žiak ich objavuje sám,
- ponecháva dostatok času pri zážitku žiaka,
- je garantom metódy,
- nemá spasť žiakov proti ich vôli,
- učiteľ si vie priznať verejne chybu, je pokorný.

Čo prináša zážitkové učenie pre žiaka:

- žiak sa stáva zodpovednejším, kreatívnejším,
- je vedný učiteľom, formuluje samostatne poznatky, hľadá ich zmysel,
- samostatne experimentuje, objavuje, spoznáva čo v oblasti prírodovednej gramotnosti je dôležitý rozmer,
- osobne, kreatívne, slobodne pracuje na svojom učení sa,
- žiak získava pocit vlastníctva naučených vecí, je zodpovedný za svoje učenie a správanie,
- žiak sa nebojí robiť chyby, ktoré sú prirodzenou súčasťou učebného procesu.

13. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Slavomír Tall
14. Dátum	05.04.2022
15. Podpis	
16. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Pavol Petrovský
17. Dátum	06.04.2022
18. Podpis	

Príloha: Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu